

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Základným cieľom vládneho návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) je prijatie legislatívnych opatrení vyplývajúcich zo Stratégie pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike, ktorú schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 473 z 10. októbra 2018 a ktorých cieľom je najmä zefektívniť, urýchliť a spružniť systém upravujúci vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín na územie Slovenskej republiky za účelom zamestnania, a to najmä v profesiách s identifikovaným nedostatkom pracovnej sily. Prioritným cieľom predmetnej stratégie je riešenie aktuálneho nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily na slovenskom trhu práce, z ktorých vyplynuli legislatívne opatrenia najmä v pôsobnosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny a rezortu vnútra.

V rámci návrhu na novelizáciu zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (čl. I) sa navrhuje najmä:

- zmena periodicity aktualizácie zoznamu zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily z ročnej na štvrtročnú,
- rozšírenie možností vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín na trh práce cez agentúry dočasného zamestnávania v prípade zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily,
- úprava podporných dokladov predkladaných k žiadosti, a to najmä dokladov o dosiahnutom vzdelaní a dokladov týkajúcich sa dočasného pridelenia štátnych príslušníkov tretích krajín prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania,
- skrátenie lehôt pre posudzovanie žiadosti o udelenie povolenia na sezónne zamestnanie,
- zavedenie povinnosti zamestnávateľov nahlasovať voľné pracovné miesta a stanovenie maximálnej výšky pokuty za nesplnenie tejto povinnosti,
- zjednotenie dĺžky preverovaného obdobia neporušenia zákazu nelegálneho zamestnávania na účely zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.

V rámci návrhu na novelizáciu zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (čl. IV) sa navrhuje najmä:

- skrátenie lehôt pre posudzovanie žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania z 90 na 30 dní v prípade zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily, alebo ak ide o zamestnancov technologických centier,
- prehodnotenie počtu podporných dokladov k žiadosti o udelenie prechodného pobytu,
- zmena miestnej príslušnosti na prijatie žiadosti o prechodný pobyt a konanie vo veci.

V nadväznosti na zjednodušenie systému upravujúceho vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín na územie Slovenskej republiky za účelom zamestnania sa v čl. II novelizáciou Zákonníka práce zavádza zákaz pre zamestnávateľa akýmkoľvek spôsobom obmedzovať zamestnanca v možnosti informovať o svojej mzde. Ide o opatrenie, ktoré má prispieť k zabráneniu zneužívania príchodu občanov tzv. tretích krajín na slovenský pracovný trh na sociálny dumping najmä v mzdovej oblasti.

V čl. V sa navrhuje posunúť účinnosť ustanovení zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch upravujúcich pomoc na podporu dopytu formou servisných poukážok na 1. júla 2020.

Návrh zákona reaguje aj na zmeny vyplývajúce z aplikačnej praxe a ďalšie požiadavky európskej legislatívy. V rámci čl. I ide najmä o návrh na rozšírenie účelu lekárskej posudkovej činnosti aj o posudzovanie schopnosti uchádzača o zamestnanie plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona z dôvodu predchádzania zneužívania práceneschopnosti s cieľom zotrvania v evidencii uchádzačov o zamestnanie bez plnenia si povinností vyplývajúcich zo zákona o službách zamestnanosti. V nadväznosti na tento návrh, v zmysle ktorého sa z evidencie uchádzačov o zamestnanie vyradí uchádzač o zamestnanie, u ktorého bola zistená neschopnosť plniť povinnosti uchádzača o zamestnanie na základe posudku posudkového lekára a ktorému naďalej trvá dočasná pracovná neschopnosť vystavená ošetrojúcim lekárom, sa v čl. III novelizáciou zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení navrhuje, aby táto osoba bola naďalej poistencom štátu, za ktorého poistné na verejné zdravotné poistenie platí štát.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a s právom Európskej únie.

Návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, životné prostredie a informatizáciu spoločnosti, bude mať pozitívny aj negatívny vplyv na podnikateľské prostredie a sociálne vplyvy a bude mať pozitívny vplyv na služby verejnej správy pre občana.